

Johannes bedacht dat hij gerust in zijn recht mocht wachten op het parket, maar daarna? Hij had de rollen omgekeerd, de zwarten zo sterk

- 81 -

gemaakt als de blanken. Zij konden hun wil opleggen, niet gehoorzamen als ze niet wilden, geweld schaaemat zetten. Johannes die zoveel wist van Karl Marx zat vast. Een van de twee is meester, de arbeider of de kapitalist, de blanke of de zwarte. Hij had de zwarte meester gemaakt, door twee blanken te boeien. Dertig, zestig, honderdduizend blanken boeien was een kleinigheid voor dertien miljoen Congolezen. Maar dan? Dan stuurde de blanke soldaten uit Europa, dan her begon de kolonisatie met een herovering. Dan gaven de zwarten zich over of werden uitgeroeid. Dat wilde Johannes niet. Zijn volk moest opklimmen tot beschaving in vriendschap en samenwerking met zijn blanke meerdere en weldoener. Neem dat het niet tot oorlog komt. De blanke blijft in het land, maar de zwarte kan hem gehoorzamen of niet. Ook dat wilde Johannes niet. Dan zal de zwarte terug vallen in zijn onbeschaafdheid, minder werken, minder leren, weer in zijn dorpjes kruipen bij tovenaars en geesten en tot de blanke zeggen: doe zelf uw werk. Vijf op de honderd zullen nog vooruit willen, de anderen achteruit, de opstanding van Congo zal met eeuwen worden vertraagd. Niets daarvan wilde Johannes. Hij was opgestaan voor het recht op menselijkheid van de zwarte, voor de beschaving. Niet tegen de blanke, wel voor de zwarte. Dus nu keerde zijn werk zich tegen blank en zwart tegelijk. Wat had Johannes toch verkeerd gedaan, wat had hij vergeten, waaraan had hij niet gedacht?

Johannes sprak een nederige stem achter hem, mogen wij de patron te drinken geven?

Al was het de stem van zijn vader, Johannes stampte op de grond van ongeduld. Laat mij toch gerust, vader. En zie, het was gebeurd, zijn vader had zijn gedachten doen wegvliegen, ze wilden niet meer terugkomen. Voor de komst van Raemsaeck had hij bij de grand patron op zijn hurken gezeten, alles uitgelegd, gesmeekt hem te verstaan. Hij wilde zich herinneren wat hij toen gezegd had en aan die leidraad verder